

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Naturvårdsenheten
Robert Andersson
0521-60 54 74

BESLUT
2007-12-12

Diarienummer
511-38007-99

Sida
1(9)

Naturreservatet Halle- och Hunnebergs rasbranter

Beslut om utvidgning av naturreservatet enligt 7 kap 4 § miljöbalken, revidering av skötselplan samt vissa ändringar av föreskrifterna

Innehåll

Beslut om bildande m.m.
Syfte
Beslut om föreskrifter
Beskrivning av naturreservatet
Planeringsbakgrund
Ärendets handläggning
Skälen för beslut
Upplysningar
Ersättningstalan
Kungörelse
Hur man överklagar

Bilagor

Bilaga 1. Översiktskarta
Bilaga 2. Beslutskarta
Bilaga 3. Skötselplan
Bilaga 4. Sakägarförteckning (bifogas ej vid utskick)
Bilaga 5. Besvärshänvisning O4:1
Bilaga 6. Sändlista

Administrativa uppgifter

Namn:	Naturreseptatet Halle- och Hunnebergs rasbranter
RegDOS ID	2000602
Län:	Västra Götalands län
Kommun:	Vänersborg, Trollhättan och Grästorp
Ungefärlig mittpunkt	1303562 – 6474988
Fastigheter och ägare:	<i>Enligt sakägarförteckning (bilaga 4)</i>
Nyttjanderättsinnehavare:	<i>Enligt sakägarförteckning (bilaga 4)</i>
Areal (ha):	1239 ha
Förvaltare:	Sveaskog
Natura 2000-beteckning:	SE0530029
Naturgeografisk region:	Vänerslätterna
Objektskategori:	Sö; skog av särskilt värde för flora och fauna,(ej registrerat i VicNatur)
IUCN-kategori:	III Naturmonument

Beslut om bildande m.m.

Med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808) beslutar Länsstyrelsen om utvidgning av naturreseptatet Halle- och Hunnebergs rasbranter och förklarar att som ny gräns för naturreseptatet skall gälla den kraftigt rödmarkerade linje som anges på bifogade karta, bilaga 2.

Länsstyrelsen beslutar samtidigt att de områden som nu omfattas av utvidgningen och som omfattats av Länsstyrelsens beslut 1982-01-25 med dnr 11.1211-727-81 för naturvårdsområdet Halle- och Hunnebergs platåer upphör att gälla när detta beslut har vunnit laga kraft. Vidare beslutar Länsstyrelsen att beslut 1982-01-25 med dnr 11.1211-723-81, gällande naturreseptatet Halle- och Hunnebergs branter, inte längre ska gälla när detta beslut har vunnit laga kraft.

Med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd (1998:1252), fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan (bilaga 3). Fastställelsen inkluderar inte den ekonomiska utredningen. Skötselplanens övergripande målsättningar och riktlinjer skall gälla utan begränsning i tiden.

Sveaskog är förvaltare av naturreseptatet. Beslutet är fattat med stöd av 21 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Syfte

Förutom ändamålet, enligt Länsstyrelsens beslut 1982-01-25, att bevara Halle- och Hunnebergs rasbrantsmiljöer med stora vetenskapliga värden och betydelse för landskapsbilden, syftar detta beslut till att även bevara och utveckla de naturvärden som randskogen har.

Syftet skall tryggas genom att:

- områdets skogar skyddas från åtgärder i form av rationellt skogsbruk;

- avverkningar och röjningar utföres i syfte att gynna lövskogsutveckling och för att skapa och restaurera randskogar med förekomst av gamla grova ekar och tallar.
- riktade beståndsvårdande röjningar och gallringar utföres i syfte att gynna förnygringen av ädellövträd och förhindra granföryngring;
- allmänhetens behov av information och anordningar för bibehållen tillgänglighet tillgodoses inom vissa delar.
- bevara följande inom området förekommande naturtyper och/eller arter som ingår i EU:s nätverk av Natura 2000-områden, i gynnsamt tillstånd:

Beslut om föreskrifter

Länsstyrelsen beslutar att följande föreskrifter ska gälla i naturreservatet. Beslutet är fattat med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ miljöbalken.

A. Föreskrifter enligt 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att använda mark- och vattenområden.

Det är inte tillåtet att:

1. bedriva täkt av berg, sten, grus, sand, lera, matjord, torv eller andra material kommersiellt eller för husbehov;
2. schakta, gräva, tippa eller fylla ut;
3. anordna annat än tillfälliga upplag för jord- och skogsbrukets behov;
4. anlägga väg eller parkeringsplats;
5. uppföra byggnad;
6. tillföra kemiskt bekämpningsmedel eller konstgödsel samt tillföra pH-reglerande medel på mark.

Vidare är det förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd

7. dra fram mark- eller luftledning;
8. uppföra mast, antenn eller liknande fast anordning;
9. dika;
10. avverka, gallra, så, plantera eller utföra annan skogsvårdande åtgärd.

Hävdad tomtmark omfattas ej av föreskrifterna.

Föreskrifter enligt A ovan gäller inte i följande fall:

- När förvaltaren, eller den förvaltaren utser, utför åtgärder som behövs för naturreservatets vård och skötsel.
- Vid reparation av, och underhållsröjningar för, befintliga luftledningar. Markskador ska då undvikas.
- Vid nedgrävning av befintliga luftledningar. Samråd ska dock ske med Länsstyrelsen senast 6 veckor innan åtgärd.
- Vid reparation och underhåll av befintliga vägar.

Ovanstående föreskrifter skall efter erforderliga dispenser från Länsstyrelsen ej utgöra hinder för verksamhet eller anläggning som behövs för totalförsvaret.

B. Föreskrifter gällande förvaltning av reservatet

Syftet med värden och naturvårdsförvaltningen är att:

- ❑ tillse och värna natur- och kulturlandskapet samt genom olika åtgärder främja utvecklingen av den biologiska mångfalden;
- ❑ genom åtgärder skonsamma för naturvärdena göra området tillgängligt för besökande inom vissa delar;
- ❑ genom olika åtgärder motverka markslitage och störningar på djurlivet .

Enligt 7 kap 6 § miljöbalken har naturvårdsförvaltaren rätt att:

1. Sköta området i enlighet med skötselplanen.
2. Sätta upp och underhålla anläggningar och anordningar för allmänhetens friluftsliv, såsom informationstavlor och stigar enligt skötselplanen.
3. Utmärka och upplysa om naturreservatet.

Naturvårdsförvaltare och förvaltningsuppgifter enligt 3 och 21 §§ förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken mm.

- ❑ Naturvårdsförvaltare är Sveaskog. Förvaltningen skall ske i nära samverkan med Länsstyrelsen och berörda markägare.
- ❑ Naturreservatet utmärkes genom förvaltarens försorg enligt anvisningar av Naturvårdsverket.
- ❑ Naturvårdsförvaltningen bedrivs enligt skötselplan som fastställts av Länsstyrelsen (bilaga 2). Målsättningar och riktlinjer beträffande de olika skötelanvisningarna gäller utan begränsning i tiden. Behovet av detaljåtgärder för att nå uppsatta målsättningar kan komma att förändras från tid till annan varför dessa bör omprövas löpande. En fullständig utvärdering av skötselplanen bör ske efter senast 10 år.

C. Ordningsföreskrifter för allmänheten enligt 7 kap 30 § miljöbalken

Det är inte tillåtet att:

1. framföra motordrivet fordon annat än på vägar som är upplåtna för allmänheten;
2. störa djurlivet t ex genom att klättra i boträd, klippväggar eller medvetet uppehålla sig nära rovfågelbo, lya eller gryt;
3. plocka, gräva upp eller samla in insekter, mossor, lavar och växter eller växtdelar med undantag för bär och svamp, samt bryta kvistar eller på annat sätt skada vegetationen;
4. rida annat än på leder anvisade av naturvårdsförvaltaren;
5. tälta, uppföra vindskydd eller ställa upp husvagn;
6. tillvarata eller på annat sätt skada torraka eller vindfälle;
7. göra upp eld annat än på anvisade platser;
8. medföra ej kopplad hund;
9. sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt eller göra inskrift.

Beskrivning av naturreservatet

Natur- och kulturhistoriska värden

Den ytterligare kunskap som tillkommit om rasbranternas växt- och djurliv sedan Länsstyrelsens reservatsbeslut 1982 har befast områdets värde ur naturvårdssynpunkt och dess betydelse för den biologiska mångfalden.

Rasbranterna utgör en ovanlig miljö som utgör livsmiljö för ett stort antal sällsynta arter. Lokalklimat, substrat i kombination med kontinuerlig förekomst av skog har skapat förutsättningar för en rik flora och fauna. Livsbetingelserna i branterna runt bergen har gjort att olika växter och djur möts här som normalt har en nordlig, sydlig alternativt västlig utbredning. Särskilt påtagligt är förekomsten av en rad sällsynta lavar med oceanisk utbredning som här har rika förekomster i Halle- och Hunnbergs sluttningar.

Markvegetationen varierar från mager kruståtel-renlav samhälle till rika lundartade partier med blåsippa, myskmadra, hässlebrodd och skogssvingel. Där platåranden inte är så markant utan mer långsluttande trivs lind. Linden utgör substrat för de oceaniska lavarna. Svampfloran är intressant och här förekommer oxtungesvamp, svavelticka, korallticka och saffransticka.

Randskogen upp till 150 meters bredd utgörs av två biologiskt skilda delar. Den yttre – hållmarksskogen – med i huvudsak – orörd tall-ekskog och den inre – på mera produktiv mark – med mer eller mindre påverkad naturskog, ren kulturskog eller olika stadier av kalmare och ungskog från stormfällning eller avverkning.

Den yttre randskogen utgörs i huvudsak av upp till 350-åriga tallar och än äldre ekar med insprängda upp till 200-åriga granar. Lokalt finns rönn, asp, lönn och lind. Torrträd och lågor är i allmänhet rikligt förekommande. Sedan skogsbetet upphörde 1918 och skyddskapen förlorat sin ursprungliga betydelse tränger yngre gran in och hotar överlevnaden av de gamla träden.

Den inre naturskogen är normalt en tall-granskog mellan 100 och 200 år med yngre gran i luckor och som underväxt. Ek och andra lövträd finns i varierande omfattning. På många håll är träden av mäktiga dimensioner. Kulturskogen är i huvudsak ren gran.

Friluftsliv

Halle- och Hunneberg har stor betydelse för det rörliga friluftslivet och för turismen. Det tätortsnära läget och att bergen med lätthet kan nås med bil bidrar till det stora antalet besökare. Ca en halv miljon människor besöker bergen varje år.

Markanvändning

På bergsplåtarna bedrivs traditionellt skogsbruk av Sveaskog. I och nedanför branterna förekommer viss avverkning av barrträd samt vedhuggning.

En mer utförlig beskrivning av området lämnas i skötselplanen.

Planeringsbakgrund

Reservatet ligger inom riksintresseområde för både naturvård , friluftsliv och kulturmiljövård.

I de kommunala översiktsplanerna för de berörda kommunerna anges följande rekommendationer:

Vänersborg

Åtgärder inom reservaten som kan hota områdets naturvärden får ej vidtas. Naturvårdens intressen prioriteras. För bergen som helhet skall skogs- och jordbruk bedrivas med hänsyn till de starka natur-, kultur- och friluftshintressena.

Grästorp

Ny bebyggelse eller anläggning medges endast för det rörliga friluftslivets behov. Skogsbruk skall bedrivas med hänsyn till de starka natur- och friluftshintressena på bergen.

Trollhättan

Området är ett värdefullt natur-, kultur- och friluftsområde och dess värden bör bestå. Pågående markanvändning bör fortsätta. Ny bebyggelse eller andra åtgärder kan tillåtas om områdets natur-, kultur- och friluftsvärden bibehålls. Hagmarkerna som anges i kommunens naturvårdsplan bör hållas öppna.

Internationell betydelse

Regeringen har redovisat större delen av reservatsområdet till EG-kommissionen enligt rådets direktiv 92/43 EEG om bevarande av livsmiljöer samt vilda växter, Natura 2000 (regeringsbeslut 96-03-28 som SPA och 95-12-21 som pSCI). Området har i detta sammanhang benämningen Halle- och Hunnebergs branter, objektsnummer SE0530 029.

Ärendets handläggning

Naturskyddsföreningen Norra Älvsborg inkom den 9 september 1999 med en begäran om att Länsstyrelsen skulle skydda Halle- och Hunnebergs randskogar som naturreservat.

Föreslagen avgränsning har därefter rekognoserats i fält med företrädare för Sveaskog, Naturskyddsföreningen och Länsstyrelsen. Med några få undantag så överensstämmer gränsen med den tidigare gällande avgränsningen.

Sveaskog har, som berörda mark- och sakägare, förelagts enligt 24 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att yttra sig över förslag till beslut med föreskrifter och skötselplan. Övriga berörda mark-

och sakägare har beretts möjlighet att yttra sig genom att ärendet kungjorts som kungörelsedelgivning i ortspressen.

Förslaget till naturreservat har remitterats till Trollhättans, Vänersborgs och Grästorps kommuner och Skogsstyrelsen.

Naturskyddsföreningen Norra Älvsborg, LRF med flera föreningar har fått förslaget för kännedom och eventuellt yttrande.

Samtliga tillstyrker i allt väsentligt Länsstyrelsens förslag och vissa ändringar i beslut och skötselplan har gjorts med anledning av inkomna detaljsynpunkter. Beträffande skidbacken har synpunkter inkommit från bl a Johan Lindqvist som yrkat på att skidbacken inte ska ingå i naturreservatet med motiveringen att det skulle förhindra att man här återupptar verksamhet i backen. Länsstyrelsen bedömer att backen idag inte hyser sådana naturvärden att det motiverar att den bör ingå i naturreservatet. Istället bör möjligheten att sälja Naturvårdsverkets markinnehav till kommunen alternativt Sveaskog utredas vilka sedan har möjlighet att upplåta skidbacken för olika typer av rörligt friluftsliv.

Sedan naturreservatets tillkomst har fastigheter köpts in med jämna mellanrum. Senaste förvärvet gjordes hösten 2005.

Skälen för Länsstyrelsens beslut

Syftet med ett utökat naturreservatsförordnande är dels att skydda områden som av karttekniska fel hamnat utanför det reservatsområde som avsågs i Länsstyrelsens beslut 1982 dels att införliva randskogen ovanför bergbranterna. Randskogen har ett stort naturvetenskapligt värde med förekomst av sällsynta och hotade arter. Ett reservatsförordnande för även denna del är väl motiverat eftersom syftet att styra skogsutvecklingen mot en större andel ek och tallskog innebär ett försvårande av pågående markanvändning. Vidare syftar beslutet till att bättre anpassa föreskrifterna till syftet med reservatet samt att fastställa revideringen av skötselplanen.

Vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap 25 § miljöbalken finner Länsstyrelsen att föreskrifterna motsvarar behovet av skydd för att reservatets syften skall uppnås. Beslutet är förenligt med hushållningsbestämmelserna för mark- och vattenområden enligt 3 och 4 kap miljöbalken samt med kommunens översiktsplan.

Avsättandet av randskogen som naturreservat sker frivilligt och utan krav på ersättning från Sveaskog som är markägare.

Miljömål

Naturreservatet utgör ett led i arbetet med att uppnå det av riksdagen antagna miljömålet Levande skogar.

Intresseprövning

Med hänsyn till områdets värden och naturreservatets syften kommer pågående markanvändning inom vissa delar att avsevärt försvåras. Länsstyrelsen bedömer att områdets värden bäst ges ett långsiktigt skydd genom bildande av naturreservat. Föreskrifterna är anpassade till naturreservatets syften och värden. De är främst avsedda att begränsa skador på mark samt växt- och djurliv. Vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap 25 § miljöbalken finner Länsstyrelsen att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Hushållningsbestämmelser

Naturreservatsbildningen är förenlig med hushållningsbestämmelserna för mark- och vattenområden enligt 3 och 4 kap. miljöbalken och med den för området gällande översiktsplanen.

Upplysningar

Dispens från föreskrifterna m.m.

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen medge dispens från föreskrifterna för naturreservatet. Dispens får dock inte lämnas för åtgärder som strider mot syftet med naturreservatet. Om det finns det synnerliga skäl får Länsstyrelsen helt eller delvis upphäva beslutet om naturreservatet (7 kap 7 § miljöbalken).

Gagnvirke

Alla virkessortiment inkl. grenar och toppar (GROT) som tas ut ur området med stöd av föreskrifter och skötselplan tillfaller förvaltaren av naturreservatet inom de delar där intrångsersättning utgått till markägaren.

Insektsangrepp

Det ansvar som markägaren har enligt 29 § skogsvårdslagen kommer efter naturreservatsbildningen att vara statens ansvar inom de delar där intrångsersättning utgått till markägaren.

Annan lagstiftning gäller som vanligt

Vid sidan av föreskrifterna för naturreservatet gäller annan lagstiftning som vanligt. Lagar och föreskrifter som bedöms vara av särskild betydelse för att syftet med naturreservatet ska uppnås är t.ex. följande:

- För att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i Natura 2000-området krävs tillstånd. Undantag är verksamheter eller åtgärder som direkt hänger samman med, eller är nödvändig för, skötseln och förvaltningen av det särskilda bevarandeområdet. Länsstyrelsen får lämna tillstånd endast om vissa villkor är uppfyllda. (7 kap 28a, 28b och 29 §§ miljöbalken). Regler om körning i terräng i terrängkörningslagen och terrängkörningsförfordningen.

- Regler om fridlysning av växter och djur i miljöbalken och artskyddsförordningen.
- Delar av naturreservatet omfattas av strandskyddsbestämmelser med stöd av 7 kap 13 § MB. Vissa områden är djurskyddsområden och omfattas av beträdnasförbud under vissa tider.

Förvaltare och förvaltningsuppgifter

- Förvaltare är Sveaskog. Förvaltningen ska ske i samverkan med Länsstyrelsen och berörda markägare.
- Naturreservatets gränser märks ut i terrängen genom förvaltarens försorg enligt anvisningar av Naturvårdsverket.
- Förvaltningen bedrivs enligt den skötselplan som fastställts av Länsstyrelsen. Skötselplanen ska ligga till grund för naturreservatets skötsel och ska vid behov revideras.

Ersättningstalan

Om överenskommelse om ersättning inte kan träffas, måste sakägare som vill göra anspråk på ersättning eller inlösen väcka talan i Miljödomstolen som får avgöra ersättningsfrågan. Sådan talan måste enligt 31 kap 13 § miljöbalken lämnas in till Miljödomstolen inom ett år efter att detta beslut vunnit laga kraft, i annat fall förlorar sakägaren rätten till ersättning.

Kungörelse

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling och i TTEla och Nya Lidköpingstidningen.

Föreskrifterna enligt 7 kap 30 § miljöbalken träder i kraft den dag som framgår av kungörelsen i Länsstyrelsens författningssamling och gäller omedelbart även om de överklagas.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bifogat formulär O4:1.

I detta ärende har länsöverdirektör Göran Bengtsson beslutat. Naturvårdshandläggare Robert Andersson har varit föredragande. I handläggningen har också deltagit naturvårdsdirektör Sven Swedberg, antikvarie Bo Åkerström, planarkitekt Matti Lagerblad och länsjurist Erland Josefson.

Göran Bengtsson

Robert Andersson